

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо врегулювання питання проведення
обов'язкової евакуації (реєстр. № 12353),
підготовлений до другого читання

На виконання пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 11.02.2025 № 4230-IX "Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації" Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 28.01.2026 (Протокол № 253) розглянув зазначений законопроект (реєстр. № 12353), підготовлений до другого читання, з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи.

Всі поправки і пропозиції народних депутатів України наведено у порівняльній таблиці для розгляду законопроекту у другому читанні.

До Комітету надійшов лист Голови Комітету з питань екологічної політики та природокористування Бондаренка О.В. з пропозиціями викласти в остаточній редакції текст статей законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації (реєстр. № 12353) для прийняття його у другому читанні відповідно до пункту 4 частини першої статті 118 Регламенту Верховної Ради України.

Крім того, до Комітету надійшли листи Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства оборони України з пропозиціями щодо внесення змін до пункту 4 частини шостої статті 33 Кодексу цивільного захисту України.

У зв'язку з цим пропонується внести до тексту законопроекту наступні зміни, а саме:

1. Пункт 1 розділу I викласти в такій редакції:

"1. У Сімейному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст.135):

1) частину другу статті 150 після слів "піклуватися про здоров'я" доповнити словами "та безпечні умови життя";

2) пункт 2 частини першої статті 164 після слів "виховання дитини" доповнити словами ", забезпечення безпечних умов життя дитини".

2. Пункт 2 розділу I викласти в такій редакції:

"2. У Кодексі цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34-35, ст. 458):

1) абзац двадцять перший пункту 1 частини четвертої статті 8 викласти в такій редакції:

"проведення (у разі потреби) за окремим рішенням Кабінету Міністрів України, відповідних місцевих органів виконавчої влади (військових адміністрацій) евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, у безпечні райони;"

2) пункт 8¹ частини другої статті 22 викласти в такій редакції:

"8¹) участь у проведенні евакуації населення у разі виникнення або загрози виникнення надзвичайної ситуації, а також із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, у безпечні райони;"

3) у статті 33:

пункти 2 і 3 частини третьої після слів "державні адміністрації" доповнити словами "(військові адміністрації у разі їх утворення)";

у частині шостій:

в абзаці першому слова "виникнення загрози" замінити словами "загрози виникнення або виникнення";

пункт 4 викласти в такій редакції:

"4) воєнних (бойових) дій;"

доповнити абзацами такого змісту:

" У мирний час для завчасного планування заходів з евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей Генеральним штабом Збройних Сил України визначаються райони можливих воєнних (бойових) дій, збройних конфліктів.

Під час дії воєнного стану обов'язкова евакуація населення проводиться із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, які включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Рішення щодо проведення обов'язкової евакуації із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій,

приймається за пропозицією військового командування на відповідній території обласними, Київською міською військовими адміністраціями.

Обов'язкова евакуація може бути як загальною, так і частковою для окремих категорій населення, які за віком чи станом здоров'я не здатні самотійно вжити заходів щодо збереження свого життя або здоров'я, у тому числі дітей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку та інших категорій населення, за рішенням обласних, Київської міської державних адміністрацій (військових адміністрацій у разі їх утворення).

З метою забезпечення можливості ведення силами оборони бойових (воєнних) дій, в тому числі облаштування фортифікаційних споруд та інженерних загороджень, формування опорних пунктів, на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, військове командування на відповідній території може визначити конкретні окремі ділянки територій, у тому числі частини населених пунктів, з яких є потреба проведення обов'язкової евакуації усіх категорій населення.

Рішення про проведення обов'язкової евакуації усіх категорій населення з підстав, зазначених в абзаці шостому цього пункту, приймається обласними, Київською міською військовими адміністраціями за письмовою пропозицією військового командування на відповідній території.

З метою захисту дітей, що перебувають у населених пунктах, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, обласні, Київська міська військові адміністрації за письмовою пропозицією військового командування на відповідній території та за погодженням з Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України, протягом двох днів з дня отримання пропозиції можуть прийняти рішення про проведення обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей.

Погодження рішення обласних, Київської міської військових адміністрацій Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України, здійснюється протягом двох днів з дня його прийняття.

Обов'язкова евакуація усіх категорій населення з підстав, зазначених в абзаці шостому цього пункту, організовується та здійснюється відповідними обласними військовими адміністраціями спільно з органами місцевого самоврядування на відповідній території із залученням (за необхідності) підрозділів Військової служби правопорядку у Збройних Силах України та підрозділів Національної поліції України.

Місця для тимчасового розміщення евакуйованого в примусовий спосіб населення, визначаються Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України.

Обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей з територій можливих воєнних (бойових) дій здійснюється органами опіки та піклування із залученням Національної поліції України для забезпечення охорони публічної безпеки і порядку.

У випадку, коли населений пункт, розташований на території активних воєнних (бойових) дій, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої Російською Федерацією території України, обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей здійснюється поліцейськими, уповноваженими рішенням керівника відповідного органу або підрозділу Національної поліції України.

Обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей до безпечних районів здійснюється у супроводі батьків (одного із батьків), іншого члена сім'ї, родича (баби, діда, повнолітніх братів, сестер, вітчима, мачухи), інших законних представників дитини або, за їхньою згодою, без супроводження чи з іншими особами.

У випадку відмови батьків, інших членів сім'ї, родичів (баби, діда, повнолітніх братів, сестер, вітчима, мачухи), або інших законних представників дитини, здійснювати супровід дитини під час евакуації, що зафіксовано поліцейським за допомогою відеозапису, евакуація в примусовий спосіб дітей до безпечних районів проводиться без супроводження батьків, інших членів сім'ї, родичів (баби, діда, повнолітніх братів, сестер, вітчима, мачухи), або інших законних представників дитини.

При проведенні обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей із населених пунктів, які розташовані на територіях активних воєнних (бойових) дій, у разі відмови батьків, інших членів сім'ї, родичів (баби, діда, повнолітніх братів, сестер, вітчима, мачухи) або інших законних представників дитини здійснювати її супровід, відібрання такої дитини від батьків проводиться без позбавлення їх батьківських прав. Протягом шести місяців з дня відібрання дитини батьки мають право звернутися до органу опіки та піклування з клопотанням про повернення дитини та наданням органу опіки та піклування документів, що підтверджують їх місце проживання на території адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади, яка не належить до територій активних бойових дій та/або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, що включені до переліку територій, на

яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державної регіональної політики, розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, та інших документів, визначених у порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо батьки або інші законні представники не скористалися правом, визначеним у попередньому абзаці цієї частини, орган опіки та піклування звертається до суду з позовом про позбавлення їх батьківських прав у порядку, встановленому законодавством.»;

у частині сьомій:

в абзаці першому слово "зон" виключити;

у пунктах 1 і 3 слово "можливого" замінити словами "зон можливого";

у пункті 2 слово "катастрофічного" замінити словами "зон катастрофічного";

доповнити пунктом 4 такого змісту:

"4) населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій.";

частину восьму доповнити абзацом такого змісту:

"У разі введення воєнного стану обов'язкова евакуація щодо затриманих осіб, підозрюваних, обвинувачених осіб, щодо яких застосовано запобіжний захід — тримання під вартою, засуджених осіб (військовослужбовців), які відбувають такі покарання, як арешт, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі, що перебувають в ізоляторах тимчасового тримання, слідчих ізоляторах, установах виконання покарань, на гауптвахтах та у дисциплінарному батальйоні, осіб, які перебувають у спеціальних палатах закладів охорони здоров'я та кімнатах для тимчасово затриманих військовослужбовців Збройних Сил України, а також військовополонених ворогів держави-агресора, які перебувають у полоні України, проводиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.";

у частині дев'ятій слова "збройних конфліктів (у тому числі в особливий період)" замінити словами "воєнних (бойових) дій";

у частині одинадцятій слова "у частині третій" замінити словами "у частинах третій, шостій", а слова "районів можливих бойових дій" — словами "населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій";

у частині дванадцятій:

у пункті 6 слова "осередків ураження та районів ведення активних бойових дій" замінити словами "населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій";

доповнити частину пунктом 10¹ такого змісту:

"10¹) надання житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання особам, евакуйованим із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій;"

абзаци другий і третій частини вісімнадцятої викласти в такій редакції:

"Перелік адміністративно-територіальних одиниць, з яких завчасно у мирний час планується проведення евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей в особливий період із населених пунктів, які розташовані на територіях можливих воєнних (бойових) дій, а також перелік адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких здійснюється евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей, визначається Кабінетом Міністрів України.

Перелік матеріальних і культурних цінностей, що перебувають у державній власності та підлягають обов'язковій евакуації із населених пунктів, які розташовані на територіях можливих воєнних (бойових) дій, визначається Кабінетом Міністрів України.";

4) статтю 86 доповнити частиною одинадцятою такого змісту:

"11. Особи, евакуйовані із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, мають право на забезпечення їх житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання."

3. Пункт 3 розділу I викласти в такій редакції:

"3. У Законі України "Про охорону дитинства" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142 із наступними змінами):

1) у статті 12:

третє речення частини першої після слів "піклуватися про її здоров'я" доповнити словами "та безпеку";

частину шосту після слів "на охорону здоров'я" доповнити словами "та безпечні умови життя";

2) у статті 30¹:

у назві, частинах першій і другій статті слова "у зоні воєнних дій і збройних конфліктів" замінити словами "у населених пунктах, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій";

частину третю викласти в такій редакції:

"З метою захисту дітей, які перебувають у населених пунктах, які розташовані на територіях можливих та активних воєнних (бойових) дій, обласні, Київська міська військові адміністрації за письмовою пропозицією військового командування на відповідній території та за погодженням з Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України, можуть прийняти рішення про проведення обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей.";

Після частини третьої доповнити новими частинами такого змісту:

"Обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей до безпечних районів здійснюється у супроводі батьків (одного із батьків), іншого члена сім'ї, родича (баби, діда, повнолітніх братів, сестер, вітчима, мачухи), інших законних представників дитини або, за їхньою письмовою згодою, без супроводження чи з іншими особами.

Якщо обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей здійснена без супроводження батьками (одним із батьків), іншими членами сім'ї, родичами (бабою, дідом, повнолітніми братами, сестрами, вітчимою, мачухою), або іншими законними представниками дитини, такі діти в безпечних районах передаються органу опіки та піклування для подальшої передачі другому з батьків або іншому законному представнику дитини, які проживають на безпечних територіях, або вжиття інших заходів, передбачених законодавством.

Повернення евакуйованих в примусовий спосіб дітей батькам, особі, яка їх замінює (вітчиму, мачусі, опікуну чи піклувальнику або особі, на яку покладено обов'язки щодо виховання дитини чи піклування про неї), або іншому законному представнику на території адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади, яка не належить до територій активних бойових дій та/або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, що включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державної регіональної політики, розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, здійснюється у порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, встановленому Кабінетом Міністрів України."

У зв'язку з цим частини четверту – восьму вважати частинами сьомою – одинадцятою.;

у частині четвертій слово "переміщення" замінити словом "евакуації", а слова "з метою евакуації" виключити."

4. Пункт 4 розділу I викласти в такій редакції:

"4. У Законі України "Про правовий режим воєнного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 28, ст. 250 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 8:

пункт 6 після слів "транспортних засобів" доповнити словами ", обмеження в'їзду (входу), перебування в населених пунктах, з яких проводиться загальна обов'язкова евакуація";

пункти 19 і 19¹ виключити;

2) статтю 15 доповнити частиною дев'ятою такого змісту:

"9. Під час дії воєнного стану обов'язкова евакуація населення проводиться із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, які включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Рішення щодо проведення обов'язкової евакуації населення із населених пунктів, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій, приймається за пропозицією військового командування на відповідній території обласними, Київською міською військовими адміністраціями.

Обов'язкова евакуація може бути як загальною, так і частковою для окремих категорій населення, які за віком чи станом здоров'я не здатні самостійно вжити заходів щодо збереження свого життя або здоров'я, у тому числі дітей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку та інших категорій населення, за рішенням обласних, Київської міської військових адміністрацій.

З метою захисту дітей, що перебувають у населених пунктах, які розташовані на територіях можливих та активних воєнних (бойових) дій, обласні, Київська міська військові адміністрації за письмовою пропозицією військового командування на відповідній території та за погодженням з Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України, протягом двох днів з дня отримання пропозиції можуть прийняти рішення про проведення обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей.

Погодження рішення обласних, Київської міської військових адміністрацій Координаційним штабом з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, утвореним Кабінетом Міністрів України, здійснюється протягом двох днів з дня його прийняття."

5. Доповнити розділ I новим пунктом такого змісту:

"5. У Законі України "Про місцеві державні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20-21, ст. 190 із наступними змінами):

у частині другій статті 36 та пункті 6 частини першої статті 39 після слів "Національної поліції" доповнити словами "центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту".

6. Розділ II викласти в такій редакції:

"II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом."

Робоча група з доопрацювання до другого читання проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації (реєстр. № 12353) на своєму засіданні 11 серпня 2025 року розглянула та підтримала пропозиції народного депутата України Бондаренка О.В. щодо викладення в остаточній редакції тексту статей законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації (реєстр. № 12353) для прийняття його у другому читанні.

За результатами обговорення Комітет з питань екологічної політики та природокористування, **ухвалив висновок та прийняв рішення:**

1. Інформацію щодо підготовленого до другого читання законопроекту (реєстр. № 12353) взяти до відома.

2. Підтримати пропозиції, подані народним депутатом України Бондаренком О.В., викладені у мотивувальній частині цього рішення, для внесення доповнень до порівняльної таблиці стосовно викладу в остаточній редакції тексту статей законопроекту для прийняття у другому читанні відповідно до пункту 4 частини першої статті 118 Регламенту Верховної Ради України та подати в остаточній редакції Комітету від народного депутата України Бондаренка О.В.

3. Підтримати поправку № 1 від народного депутата України Бондаренка О.В. щодо викладення назви законопроекту в такій редакції "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань проведення евакуації, розміщення та життєзабезпечення евакуйованого населення, забезпечення захисту дітей, що перебувають у

населених пунктах, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій".

4. З урахуванням викладеного, з 233 поправок і пропозицій:

врахувати - №№ 1, 9, 17, 33, 37, 42, 45, 142, 143, 186, 230, 231 (всього врахувати – 12);

відхилити - №№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 232, 233 (всього відхилити – 221).

5. Схвалити порівняльну таблицю для розгляду законопроекту у другому читанні.

6. Надати Голові Комітету право вносити техніко-юридичні правки до законопроекту під час його підготовки до розгляду у другому читанні та при внесенні до порівняльної таблиці пропозицій та поправок, за результатами прийнятих Комітетом рішень, змінювати нумерацію у разі необхідності.

7. Рекомендувати Верховній Раді України законопроект із новою назвою "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань проведення евакуації, розміщення та життєзабезпечення евакуйованого населення, забезпечення захисту дітей, що перебувають у населених пунктах, які розташовані на територіях активних та можливих воєнних (бойових) дій" (реєстр. № 12353) прийняти в другому читанні та в цілому як Закон.

8. Доповідачем від Комітету при розгляді питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету з питань екологічної політики та природокористування Бондаренка О.В.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

